

استقلال کانون وکلای دادگستری

تقریر: دکتر محمدرضا جلالی نائینی

تحریر: مهندس حجت حیدری

وکلا را در ظرف چند روز تهیه کرد و به امضای دکتر مصدق رسانید، اما چند ماه از استقلال کانون نگذشته بود که کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ رخ داد و دولت برخی لویجی را که دکتر مصدق بر طبق اختیارات در اصلاح دادگستری و امور اداری و اقتصادی تهیه کرده بود، به مجلس احاله داد و از آن میانه لایحه استقلال کانون بود که مجلس آن را با افزودن یک تبصره عیناً تصویب کرد و بدین نحو استقلال کانون صورت گرفت.

جلالی نائینی در جشن سالروز استقلال کانون وکلای دادگستری در اسفند ۱۳۸۴ در سخنانش سیدمحمد جندقی کرمانی پور را ستود. جندقی کرمانی پور در انتخابات کانون نام‌نویسی نکرد تا برای وکلایی که خواهان عضویت هیات مدیره هستند امکان مسابقه فراهم گردد. در انتخابات کانون که در اسفندماه با آرامی و آزادی و نظم اعضای هیات مدیره انتخاب شدند و جناب کشاورز به ریاست کانون در سال ۱۳۸۵ برگزیده شد و با خوشوقتی بدو تبریک گفت و به‌عنوان پیش‌کسوت از رییس کانون جدید پشتیبانی کرد و توفیق ایشان را از خدای تعالی مسألت نمود تا بتواند رییس کانون بر طبقات محروم اجتماع در داسراها و دادگاه‌ها با دفاع و کیلان از موکل خود، در امر عدالت توفیق یابد.

البته حق گرفتاری ست، نه دانی و کانون وکلا که نمادی از آزادی و اجرای صحیح قوانین اساسی و عدلی است باید از طریق امن و نظم و قانون، نه از غوغاگیری و خون‌ریزی، حقوق از دست رفته را در مسیر مصالح همگان از آزادی‌های از دست رفته را احیا کند. ■

□ در سال ۱۳۳۲ شمسی در زمان نخست‌وزیری دکتر محمد مصدق، نخست وزیر ملی ایران، دکتر سیدعلی شایگان و ارسلان خلعتبری و سیدمحمدرضا جلالی نائینی که هر سه مورد وثوق دکتر مصدق بودند، خدمت رسیدند و عرضه داشتند که جناب‌عالی در سال‌هایی که در کشور سوییس به تحصیل حقوق اشتغال داشتید، ملاحظه فرموده‌اید در هر شهری که دادگاه استیناف تشکیل شده، در کنارش کانون وکلای دادگستری نیز مشاهده می‌شود. در واقع این دو نهاد قضایی لازم و ملزوم یک‌دیگرند.

پیش از این تاریخ با تشکیل دادگستری جدید، در زمان زنده‌یادان حسن مشیرالدوله و علی‌اکبر داور با پیش‌قدمان وکلای دادگستری به‌منظور تحصیل استقلال کانون وکلا، مجاهده کرده‌اند و کانونی زیر نظر وزیر دادگستری به‌وجود آمد؛ ولی استقلال به‌معنی کامل کلمه نداشت. وزیر دادگستری می‌توانست وکیل را ممنوع‌الوکاله کند. البته وزاری هم‌چون حسن مشیرالدوله و علی‌اکبر داور تا دلیلی در دست نداشتند، وکیلی را ممنوع از وکالت نمی‌کردند.

اولین بار در زمان وزارت محسن صدر (= صدرالاشراف)، انتخابات کانون وکلا صورت پذیرفت، بدین نحو که به تعداد دو برابر اعضای هیات مدیره انتخاب گردیدند و وزیر دادگستری از میان آنان اعضای هیات مدیره را برگزید.

به گفته‌ی جلالی نائینی، کانون وکلای دادگستری در کشورهای دموکراسی در حکم روزنه اطمینان (= Soupapa) اجتماع است و همان‌طور که دیگ بخار نیازمند دریچه‌ی اطمینان است، اجتماع نیز نیاز به دریچه‌ی اطمینان دارد تا آتشی که در سینه‌ی مخالفان محبوس است، خارج شود و از بروز حوادث خونین و مرگبار جلوگیری شد. در هفتصد سال قبل، خواجه شمس‌الدین محمد حافظ فرموده است: ساقی به جام عدل بده باده تا گدا

همت نیاورد که جهان پُر بلا کند! دکتر مصدق پس از توضیحات دکتر شایگان و ارسلان خلعتبری و جلالی نائینی، قول داد که از وزیر دادگستری خواهد خواست که درباره‌ی استقلال کانون وکلای دادگستری، با کانون وکلای مرکز مذاکره کند و لایحه‌ی استقلال کانون‌ها را تهیه نماید.

در راستای این مذاکرات، یک روز وزیر دادگستری به هیات مدیره‌ی کانون وکلا آمد. ایراد عهد شیخ عبدالعلی لطفی این بود که شما نمی‌توانید خودتان کانون را اداره کنید.

در پاسخ این اظهار وزیر دادگستری، سید صادق سرمد یکی از اعضای هیات مدیره گفت: شما شش ماه استقلال موقت به ما بدهید، هرگاه ما توانستیم بهتر از شما کانون را اداره کنیم، آن‌گاه استقلال موقت را تبدیل به استقلال دائم کنید و اگر نتوانستیم بر می‌گردیم به امروز که کانون استقلال ندارد. با این بیان صادق سرمد، وزیر دادگستری دیگر ایراد و حرفی نداشت و تسلیم نظر هیات مدیره شد و لایحه‌ی استقلال کانون

حافظ و دیگر انتشارات دایرةالمعارف

ایران شناسی را از مراکز زیر بخواهید:

- ۱- انتشارات دایرةالمعارف ایران شناسی: تقاطع فلسطین و انقلاب - ساختمان مهر - شماره‌ی ۲ - طبقه‌ی سوم
- ۲- انتشارات مولی (کتابفروشی): خیابان انقلاب - بین وصال و چهارراه فلسطین
- ۳- کتابفروشی توس: خیابان انقلاب - خیابان دانشگاه
- ۴- کتابفروشی طهوری: خیابان انقلاب - روبروی دانشگاه
- ۵- کتابفروشی خوارزمی: خیابان انقلاب - روبروی دانشگاه
- ۶- کتابفروشی بیگوند: خیابان انقلاب - تقاطع وصال
- ۷- کتابفروشی شیوا: خیابان انقلاب - اول خیابان فخر رازی
- ۸- کتابفروشی پکا: خیابان فلسطین - نبش کوچه‌ی ناییب
- ۹- انتشارات بعثت: خیابان انقلاب - بعد از چهارراه فلسطین پلاک ۱۲۲۲
- ۱۰- نشر ثالث: بلوار کریم‌خان زند
- ۱۱- اسرار دانش: خیابان انقلاب - خیابان دوازده فروردین
- ۱۲- ده‌های فعال روزنامه‌فروشی سراسر کشور